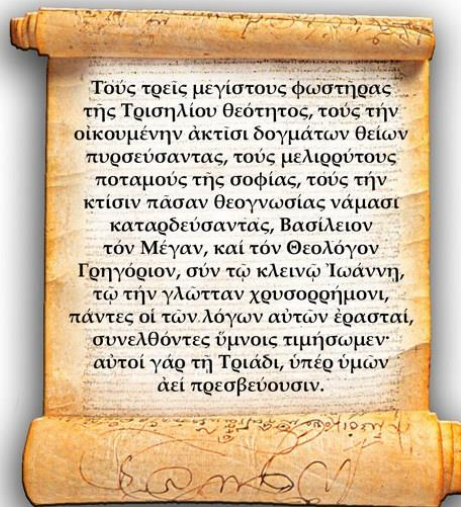
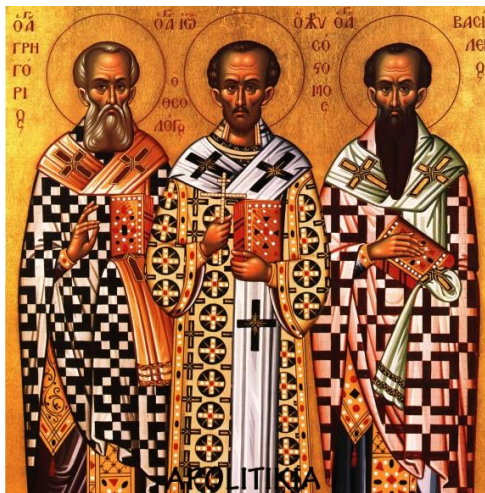

Οι Τρεις Ιεράρχες

Την 30ή Ιανουαρίου γιορτάζουμε την μνήμη των Τριών Ιεραρχών, όπως καθιερώθηκε από το 1100 μ.Χ. Η γιορτή τους, από το 1842, λέγεται και Γιορτή των Γραμμάτων, αφού οι Τρεις Ιεράρχες ήταν Μεγάλοι Δάσκαλοι αλλά και Πατέρες της Εκκλησίας.

Οι Τρεις Ιεράρχες είναι **ο Μέγας Βασίλειος, ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος και ο Γρηγόριος ο Θεολόγος.**

Ο Μέγας Βασίλειος

Ο Μέγας Βασίλειος έγραψε πολλές ευχές για τη Θεία Λειτουργία (Μάρκοβο, Κεντρική Ρωσία, Πρώτο μισό του 16ου αι.).

Επίσκοπος, επιστήμονας, δάσκαλος, θεολόγος, υπερασπιστής των αδικουμένων! (Ειλητάριο, 13ος αι., Ι. Μ. Αγ. Ιωάννη Θεολόγου, Πάτμος).

Η παιδική ηλικία και οι σπουδές του Μ. Βασιλείου

Μία από τις σημαντικότερες μορφές της Εκκλησίας μας είναι ο Μέγας Βασίλειος. Είναι ο άγιος, ο οποίος υπήρξε στοργικός πατέρας χιλιάδων ανθρώπων αλλά και δάσκαλος της πίστης μας. Γεννήθηκε το 329/30 στην Καισάρεια της Καππαδοκίας από ευσεβείς γονείς, τον Βασίλειο και την Εμμελία. Είχε άλλα οκτώ αδέρφια. Στην παιδική του ηλικία γνώρισε το Χριστό από τη γιαγιά του τη Μακρίνα. Εκείνη ήταν πολύ ευσεβής κι έμαθε πολλά πράγματα για την πίστη κοντά στον Άγιο Γρηγόριο Νεοκαισαρείας. Τα πρώτα γράμματα ο Βασίλειος τα διδάχθηκε κοντά στον πατέρα του, στη Νεοκαισάρεια του Πόντου, όπου εργαζόταν ως ρήτορας. Αργότερα, συνέχισε τις σπουδές του στην Καισάρεια και στην Κωνσταντινούπολη, ενώ στην Αθήνα σπούδασε όλες σχεδόν τις μέχρι τότε γνωστές επιστήμες:

Φιλοσοφία, Ρητορική, Φιλολογία, Ιστορία, Ιατρική, Αστρονομία, Άλγεβρα και Γεωμετρία! Εκεί κατέπληξε όλους με τις γνώσεις του και έμεινε ιστορική η φιλία του με τον Γρηγόριο τον Θεολόγο, με τον οποίο είχαν «μια ψυχή σε δυο σώματα».

Ο Μέγας Βασίλειος ήταν σπουδαίος παιδαγωγός

Ο Μέγας Βασίλειος πίστευε πολύ στη μόρφωση των νέων. Σε μια περίφημη ομιλία του, διδάσκει τους νέους πώς θα αξιοποιούν τα διδάγματα των αρχαίων Ελλήνων, ρητόρων και φιλοσόφων. Έμεινε μάλιστα στην ιστορία γνωστός ως σπουδαίος παιδαγωγός, διότι ασχολήθηκε με τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις τόσο των μαθητών, όσο και των δασκάλων.

Οι αγώνες του για την Εκκλησία

Όταν επέστρεψε στην πατρίδα του, χειροτονήθηκε κληρικός και αργότερα έγινε επίσκοπος Καισαρείας. Με την ιδιότητά του αυτή βοήθησε τον λαό της επαρχίας του αλλά και όλη την Εκκλησία μέσα από πολλές δραστηριότητες. Γράφοντας ομιλίες και λόγους για διάφορα ζητήματα της πίστης μας, αγωνίστηκε να σώσει την Εκκλησία από τους αιρετικούς, οι οποίοι καταδίωκαν παντού τους ορθόδοξους χριστιανούς. Όταν, όμως, οι αιρετικοί θέλησαν να επιστρέψουν στην αληθινή πίστη, πρώτος αυτός τους προστάτεψε. Ήθελε η Εκκλησία να προχωρεί χωρίς μίσση και πάθη.

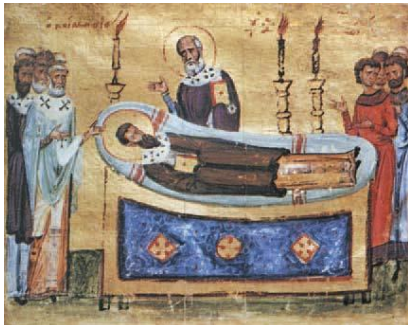
Οι απόψεις του για την κοινωνία

Ο Μέγας Βασίλειος ήθελε ενωμένη την κοινωνία των ανθρώπων. Γι' αυτό, σε πολλές ομιλίες του διδάσκει την απόλυτη ισότητα μεταξύ των ανθρώπων. Το όραμά του ήταν μια κοινωνία, όπου θα ζουν ευτυχισμένοι μεταξύ τους οι άνθρωποι, ανεξάρτητα από την πατρίδα, την καταγωγή και την κοινωνική τάξη του καθενός. Κήρυττε, λοιπόν, ότι πρέπει να καταργηθεί η δουλεία και ότι όλοι πρέπει να εργάζονται, ώστε να μπορούν να βοηθούν τους φτωχούς. Ιδιαίτερα

για τους πλούσιους, έλεγε ότι, επειδή όλα ανήκουν στον Θεό, οφείλουν να χρησιμοποιούν τον πλούτο τους, έτσι, ώστε να βοηθούν όσους υποφέρουν.

Το κοινωνικό του έργο - Η Βασιλειάδα

Ό,τι δίδασκε το εφάρμοζε και στη ζωή του ως επίσκοπος, προσπαθώντας να παραδειγματίσει έτσι το λαό του. Όταν το 367 ξεκίνησε ένας τρομερός **λιμός** στην πόλη του, όπου χιλιάδες άνθρωποι πέθαναν, ο Μέγας Βασίλειος ανάγκασε τους πλούσιους να ανοίξουν τις αποθήκες τους και να μοιράσουν τα τρόφιμα σε **καταυλισμούς** που είχε φτιάξει ο ίδιος, ενώ, ταυτόχρονα, έκανε εράνους και παρακολουθούσε τους αρρώστους με την ιδιότητα του γιατρού. Κανέναν δεν άφησε αβοήθητο. Ούτε τους ειδωλολάτρες, ούτε τους Εβραίους της πόλης! Αλλά και αργότερα, όταν οι εργαζόμενοι σε κάποια **ορυχεία** του Πόντου αδικήθηκαν, μεσολάβησε στους εργοδότες τους για τα συμφέροντά τους. Φρόντιζε πάντοτε τις χήρες, τους αδικημένους και τα ορφανά. Το μεγάλο του, όμως, έργο ήταν η Βασιλειάδα, μια μικρή πόλη για όλους τους καταφρονεμένους, όπου, εκτός από το ναό, είχε ξενώνες, νοσοκομείο, **λεπροκομείο**, γηροκομείο, ορφανοτροφείο, μέχρι και επαγγελματικό σχολείο.

Χιλιάδες άνθρωποι θρήνησαν την απώλεια του Μεγάλου πραγματικά Αγίου (χειρόγραφο Ι. Μ. Διονυσίου, Αγ. Όρος).

Ο θάνατός του

Οι αγώνες του Μεγάλου Βασιλείου όμως, είχαν επιβαρύνει την υγεία του. Πέθανε το 379, μόλις 49 χρονών. Αν και πάμπτωχος, στην πραγματικότητα έφυγε πλούσιος, διότι οι θησαυροί της καρδιάς του ήταν η πίστη του στο Χριστό και η αγάπη του κόσμου. Την κηδεία του παρακολούθησε όλος ο λαός, εχθροί και φίλοι, θρηνώντας τον Άγιο που χώρεσε στην καρδιά του τη δυστυχία και τα όνειρα του λαού του!

Γρηγόριος ο Θεολόγος

Τα πατερικά κείμενα ως πηγή πνευματικού πλούτου

Για όσους επιθυμούν να γνωρίσουν την αυθεντική Ορθόδοξη Παράδοσή μας, τα έργα των Πατέρων αποτελούν ανεξάντλητη πηγή γνώσης και πνευματικού πλούτου. Ανάμεσα σ' αυτά ξεχωρίζουν τα κείμενα του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου, που χαρακτηρίζεται ως ο επιφανέστερος, ο «άριστος» θεολόγος της Εκκλησίας μετά τον Ευαγγελιστή Ιωάννη.

Ο Γρηγόριος γεννήθηκε το 329 μ.Χ. στη Ναζιανζό της Καππαδοκίας. Ο πατέρας του Γρηγόριος αναδείχτηκε επίσκοπος της Ναζιανζού, αφού την εποχή εκείνη μπορούσαν να χειροτονηθούν και έγγαμοι επίσκοποι. Η μητέρα του μικρού Γρηγορίου, η Νόννα, έδωσε τον καλύτερο εαυτό της στην ανατροφή του παιδιού της και προσευχόταν συνεχώς στο Θεό για την προκοπή του.

Αφού έμαθε τα πρώτα του γράμματα στη Ναζιανζό, οι γονείς του έστειλαν το Γρηγόριο στην Καισάρεια της Καππαδοκίας για να συνεχίσει τις σπουδές του. Εκεί γνωρίστηκε με το συνομήλικό του Μέγα Βασίλειο. Η δίψα του για μάθηση τον οδηγεί στην Καισάρεια της Παλαιστίνης, στην Αλεξάνδρεια και τέλος στην Αθήνα για ανώτερες σπουδές. Στην Αθήνα συναντάει ξανά το Μέγα Βασίλειο και γίνονται αχώριστοι φίλοι.

Οι συμφοιτητές και οι δάσκαλοί του είχαν τόσο εντυπωσιαστεί από την ευστροφία και τις γνώσεις του, που τον παρακάλεσαν να παραμείνει στην Αθήνα ως καθηγητής. Ο Γρηγόριος, αφού διδάσκει για ένα περίπου χρόνο στις ανώτερες σχολές των Αθηνών, αναχωρεί τελικά για την πατρίδα του. Στην Καππαδοκία εξασκεί για ένα χρόνο το επάγγελμα του ρήτορα-συνηγόρου, αλλά αμφιταλαντεύεται ανάμεσα στη ζωή στον κόσμο και στη μοναχική ζωή. Η αγάπη του για την Εκκλησία φούντωσε τελικά σαν φλόγα μέσα του. Ο πόθος του για το Θεό οδηγεί τα βήματά του στον Πόντο, όπου ασκητεύει μαζί με το φίλο του Βασίλειο. Εκεί αρχίζει να συγγράφει σπουδαία θεολογικά έργα. Οι ανάγκες, όμως, της Εκκλησίας τού επιβάλλουν να επιστρέψει στην πατρίδα του, όπου εκλέγεται επίσκοπος Αριανζού.

Το 378 μ.Χ. φτάνει στην Κωνσταντινούπολη και αναλαμβάνει τη στήριξη των λίγων Ορθοδόξων, που είχαν απομείνει, αφού οι υποστηρικτές της αίρεσης του αρειανισμού είχαν καταφέρει να επικρατήσουν παντού.

Οι Τρεις Ιεράρχες, 15ος αι. μ.Χ., ιερά Μονή αγίας Αικατερίνης, Σινά.

Ο Άγιος Γρηγόριος αναχωρεί από την Κωνσταντινούπολη. Μικρογραφία των «Ομιλιών», 11ος αι. μ.Χ., Πατριαρχική Βιβλιοθήκη, Ιεροσόλυμα

Ο Γρηγόριος στηρίζει τους Ορθοδόξους

Στο μικρό ναό της αγίας Αναστασίας ο Γρηγόριος κηρύττει, και αμέτρητα πλήθη αρχίζουν να συγκεντρώνονται για να τον ακούσουν. Τη νύκτα του Μεγάλου Σαββάτου του 379 μ.Χ. οι αιρετικοί θορυβημένοι επιτέθηκαν στο ναό και τραυμάτισαν το Γρηγόριο. Ο άνθρωπος που θα τον δολοφονούσε, μόλις βρέθηκε μπροστά στο θεολόγο επίσκοπο, μετανόησε και δεν πραγματοποίησε την πρόθεσή του. Ο άγιος Γρηγόριος αντιμετώπισε όλες τις προκλήσεις με πραότητα, επιείκεια και αγάπη.

Η Β΄ Οικουμενική Σύνοδος, που συγκλήθηκε το 381 μ.Χ. στην Κωνσταντινούπολη, του επιφύλαξε τιμές αλλά και πικρίες. Οι συνοδικοί πατέρες τον εξέλεξαν αρχιεπίσκοπο Κωνσταντινουπόλεως και του ανέθεσαν την προεδρία της Συνόδου. Όταν, όμως, κάποιοι επίσκοποι, λίγο αργότερα, αμφισβήτησαν την εκλογή του, ο Γρηγόριος παραιτήθηκε, προκειμένου να επανέλθει η ειρήνη και η ηρεμία στην Εκκλησία.

Ο Γρηγόριος επέστρεψε στην πατρίδα του Καππαδοκία και συνέχισε να βοηθάει και να προστατεύει τους χριστιανούς. Στα τελευταία χρόνια της ζωής του έζησε ασκητικά και αφοσιώθηκε ολοκληρωτικά στη συγγραφή. Το τέλος της επίγειας ζωής του ήρθε το 390μ.Χ. και η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του στις 25 Ιανουαρίου. Γιορτάζεται επίσης και στις 30 Ιανουαρίου, τη μέρα των Τριών Ιεραρχών, μαζί με τους άλλους δύο μεγάλους Πατέρες και Διδασκάλους, το Μέγα Βασίλειο και τον Ιωάννη το Χρυσόστομο.

Η θεολογική του σκέψη, τα βαθυστόχαστα συγγράμματά του, η έντονη ποιητικότητα του έργου του και η προσφορά του στην Εκκλησία ύψωσαν το Γρηγόριο σε φωτεινό πρότυπο μοναδικού πνευματικού και θεολογικού κάλλους. Ο ιερός Πατέρας με το δικό του ιδιαίτερο τρόπο προσπάθησε να φανερώσει την Αλήθεια και τη φιλανθρωπία του Θεού. Στα έργα του θα βρίσκει πάντοτε κάθε άνθρωπος μια γεύση της αιωνιότητας.

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος

Σπουδές και αγάπη για το Χριστό

Ο Άγιος Ιωάννης ο Χρυσόστομος γεννήθηκε στην Αντιόχεια της Συρίας. Πολύ μικρός έμεινε ορφανός από πατέρα. Η μητέρα του Ανθούσα αφοσιώθηκε με πολλή αγάπη στο παιδί της. Από αυτή γνώρισε τη χριστιανική πίστη. Σπούδασε **Ρητορική** και Θεολογία. Αγάπησε την **επιστήμη** μα πάνω απ' όλα αγάπησε το Χριστό. Βαπτίστηκε χριστιανός σε μεγάλη ηλικία και κατέφυγε στην έρημο όπου έζησε ασκητικά για έξι χρόνια. Αργότερα έγινε ιερέας και αγαπήθηκε ιδιαίτερα από το λαό για τη μεγάλη αγάπη που έδειξε στους φτωχούς. Καθημερινά περισσότεροι από τρεις χιλιάδες άστεγοι και φτωχοί έβρισκαν ένα πιάτο ζεστό φαγητό στα **συσσίτια** που είχε οργανώσει.

Το τέλος του Αγίου

Για την αγία ζωή του, εκλέχτηκε αρχιεπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως, όπου και συνέχισε να δείχνει την αγάπη του προς τους φτωχούς. Ιδιαίτερα εντυπωσίαζαν το λαό οι θαυμάσιες ομιλίες του γι' αυτό ονομάστηκε **Χρυσόστομος**. Με τους πλούσιους, που ήταν σκληροί και άδικοι απέναντι στους φτωχούς ή ζούσαν αμαρτωλή ζωή, ο Ιωάννης ήταν αυστηρός. Έφτασε, μάλιστα, να ελέγξει ακόμη και την αυτοκράτειρα Ευδοξία, γεγονός που ενόχλησε ιδιαίτερα όχι μόνο την αυτοκράτειρα αλλά και τους άρχοντες. Χρησιμοποιώντας τη δύναμή τους, τον εξόρισαν στα βάθη της Αρμενίας. Μετακινούμενος σε διάφορα μέρη πέθανε από τις κακουχίες. Θεωρείται από τους μεγαλύτερους Αγίους της Εκκλησίας μας. Από τα σπουδαία κείμενα που έχει γράψει, γνωστότερο είναι η Θεία Λειτουργία που ψάλλεται στους ναούς τις περισσότερες Κυριακές του χρόνου.

<https://www.youtube.com/watch?v=nDQEEtISnws> Το νόημα της γνώσης και οι Τρεις Ιεράρχες

<https://www.youtube.com/watch?v=w2Zu7A1lai8> Οι τρεις Ιεράρχες (αποφθέγματα)

Φράσεις των Τριών Ιεραρχών

 Βασίλειος ο Μέγας: «Όπως κόβουμε το τριαντάφυλλο προσέχοντας να μη μας πληγώσουν τ' αγκάθια, έτσι πρέπει απ' αυτά που βλέπουμε και ακούμε γύρω μας να κρατούμε μόνο τα ωφέλιμα. Όπως οι μέλισσες διαλέγουν από τα λουλούδια αυτά που τους χρειάζονται, για να φτιάξουν το μέλι.»

 Γρηγόριος ο Θεολόγος: «Τα πλούτη μοιάζουν με αρρώστια. Όποιος τα έχει ζητά όλο και περισσότερα και δε χορταίνει ποτέ.»

 Ιωάννης ο Χρυσόστομος: «Η καλή φίλια είναι θησαυρός... Οι στενοχώριες της ζωής γίνονται πιο βαριές, αν δεν υπάρχει κάποιος φίλος να τις μοιραστείς.»

Πηγές: <http://platyteraouranwn.pblogs.gr/2016/01/oi-treis-ierarhes-30-ianoyarioy.html>

Διαδραστικά σχολικά βιβλία <http://ebooks.edu.gr/>